

การพัฒนาคุณภาพกระบวนการการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด
โรงพยาบาลแพร์

ยุวเรศ เสนาธรรม

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มกราคม 2555

๖๐๐๒๕๔๕๒๗

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

249738

การพัฒนาคุณภาพกระบวนการทำให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด
โรงพยาบาลแพร์

ยุวเรศ เสนาธรรม

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มกราคม ๒๕๕๕

การพัฒนาคุณภาพกระบวนการทำให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด
โรงพยาบาลแพร์

ยุวเรศ เสนาธรรม

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุณีย์ ทังเจริญกุล

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. เรมवल นันท์สุภวัฒน์

.....กรรมการ
อาจารย์ ดร. อรอนงค์ วิชัยคำ

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพรรณ พุมอาภรณ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร. เรมवल นันท์สุภวัฒน์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร. อรอนงค์ วิชัยคำ

6 มกราคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. เรมवल นันท์สุภวัฒน์ และอาจารย์ ดร. อรอนงค์ วิชัยคำ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการค้นคว้าแบบอิสระในทุกขั้นตอน ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้อันมีค่ายิ่งในระหว่างการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการการสอบทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแพร์ หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล และขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานศัลยกรรม โรงพยาบาลแพร์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวก ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวของผู้ศึกษาที่ได้ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ หากมีสิ่งขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อบกพร่องและความผิดพลาดนั้น และผู้ศึกษาหวังว่าการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้คงมีประโยชน์บ้างไม่มากนักน้อยสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจที่จะศึกษารายละเอียดในการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัดต่อไป

บุเรศ เสนาธรรม

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนาคุณภาพกระบวนการการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด
โรงพยาบาลแพร์

ผู้เขียน นางยุวเรศ เสนาธรรม

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. เรมवल นันทศุภวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร. อรอนงค์ วิชัยคำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

249738

การพัฒนากระบวนการทำงานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารและพยาบาล เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ การศึกษาเชิงพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพกระบวนการการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ โดยใช้กระบวนการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่เรียกว่า โฟกัสที ดี ซี เอ (FOCUS-PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง กลุ่มพัฒนาคุณภาพกระบวนการการให้ข้อมูลผู้ป่วยก่อนผ่าตัดทางศัลยกรรมคือพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 8 คน กลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มพยาบาลวิชาชีพผู้ทดลองใช้คู่มือการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัดทางศัลยกรรมจำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ 1) แบบตรวจสอบการปฏิบัติการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด 3) แบบสอบถามความเป็นไปได้ต่อการนำคู่มือการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัดไปใช้ในภาพรวม และ 4) แบบบันทึกอุบัติการณ์การเตรียมความพร้อมผู้ป่วยก่อนผ่าตัดและอุบัติการณ์การเลื่อนผ่าตัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่าผลลัพธ์ของการพัฒนาคุณภาพกระบวนการการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ ทำให้ได้คู่มือการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด ซึ่งมีสาระสำคัญประกอบด้วยความหมายของการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด บทบาทหน้าที่ของพยาบาลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประสานงานของพยาบาลที่เกี่ยวข้อง การไหลของงานการให้ข้อมูลแก่

ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด ขั้นตอนการปฏิบัติการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด และแบบฟอร์มการบันทึกการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยผ่าตัดศัลยกรรม และเมื่อนำคู่มือดังกล่าวไปใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ทดลองใช้มีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการนำคู่มือดังกล่าวไปใช้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผู้ป่วยผ่าตัดได้รับการเตรียมอย่างถูกต้อง ไม่พบอุบัติการณ์ความไม่พร้อมของผู้ป่วยและอุบัติการณ์การเลื่อนผ่าตัด

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพกระบวนการการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด สามารถนำไปใช้ในการเตรียมความพร้อมของผู้ป่วยที่จะรับการผ่าตัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ คงไว้ซึ่งคุณภาพการบริการตามมาตรฐานและผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจ ผู้บริหารองค์กรสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพการบริการของหน่วยงานและหน่วยงานที่ให้บริการผ่าตัดอื่นๆ ในองค์กรได้

Independent Study Title Quality Improvement of Information Provision Process for
Preoperative Patients, Phrae Hospital

Author Mrs. Yuwaret Sanathum

Degree Master of Nursing Science (Nursing Administration)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Dr. Raymoul Nantsupawat	Advisor
Lecturer Dr. Orn-Anong Wichaikhum	Co-advisor

ABSTRACT

249738

Development of a working process is important for administrators and nurses to respond to the demands of those receiving services. The purpose of this study was to develop an information provision process for preoperative patients at Phrae Hospital by using Deming's FOCUS-PDCA quality improvement model. The information provision process for preoperative patient development team consisted of 8 professional nurses; the samples were 22 pilot professional nurses utilizing the handbook for guiding information provision for preoperative patients. The research instruments included 1) the Information Provision Practice for Preoperative Patients Check List, 2) the Nurses' Opinions regarding Information Provision Practice for Preoperative Patients Feasibility Questionnaire, 3) the Handbook for Guiding Information Provision for Preoperative Patients Feasibility Questionnaire, and 4) the Preparation and Surgery Cancellation Incident Report Form. Data were analyzed by content analysis and descriptive statistics.

The results revealed that output yields from the development of information provision process for preoperative patients at Phrae Hospital was the handbook for guiding information provision for preoperative patients. It contented the definition of providing information, the role of nurses in related units, coordination of related persons, information provision flow, steps for

improving preoperative information, and the preoperative patient record form. After using the handbook, the sample reported that the handbook for guiding information provision for preoperative was feasible in practice at a high level. Patients were correctly prepared. Incidence of patient's unreadiness was not found and no surgeries were canceled.

The results of the study showed that the development of the information process for preoperative patients is applicable for effectively preparing preoperative patients for surgery. It maintains the quality of the standard care. The practitioners are satisfied. Organizational administrators can apply this model to improve quality of services in their units and the units which providing other types of surgery in the organization.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	6
คำถามการศึกษา	6
ขอบเขตการศึกษา	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด	8
ความสำคัญ ความหมาย และวัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด	8
การให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด	10
ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยก่อนผ่าตัด	15
การปฏิบัติการพยาบาลการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด	16
ขั้นตอนการปฏิบัติการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด	22
บทบาทของพยาบาลวิชาชีพต่อการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด	23
การพัฒนาคุณภาพโดยใช้กระบวนการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	28
ความหมายของการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement)	29
การพัฒนาคุณภาพโดยใช้กระบวนการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่เรียกว่าโฟกัส พี ดี ซี เอ (FOCUS-PDCA)	29
สถานการณ์การให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์	35
กรอบแนวคิดในการศึกษา	38

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	40
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	42
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	43
ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
การอภิปรายผล	81
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการศึกษา	94
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้	96
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	96
เอกสารอ้างอิง	97
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก เอกสารพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	105
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองโครงการวิจัย	114
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา	115
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	120
ภาคผนวก จ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	133
ประวัติผู้เขียน	134

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มทดลองใช้คู่มือการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ (n=22)	65
2 ผลการตรวจสอบพยาบาลวิชาชีพห้องตรวจศัลยกรรมในการปฏิบัติตามขั้นตอน การปฏิบัติในการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด และความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ ในการนำขั้นตอนการปฏิบัติการให้ข้อมูลไปใช้	67
3 ผลการตรวจสอบพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยในการปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติ ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด และความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ ในการนำขั้นตอนการปฏิบัติการให้ข้อมูลไปใช้	70
4 ผลการตรวจสอบพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัดในการปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติ ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด และความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ ในการนำขั้นตอนการปฏิบัติการให้ข้อมูลไปใช้	74
5 ผลการตรวจสอบวิสัญญีพยาบาลในการปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติ ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด และความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ ในการนำขั้นตอนการปฏิบัติการให้ข้อมูลไปใช้	77
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มทดลองใช้คู่มือ จำแนกตามระดับความคิดเห็น ต่อการใช้คู่มือ (n=22)	79

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงกระบวนการพัฒนา FOCUS-PDCA	30
2 แสดงการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาของการให้ข้อมูล ไม่ครอบคลุม	51
3 แสดงการวิเคราะห์หารากเหง้าของปัญหาของการให้ข้อมูลตามเนื้อหาที่กำหนด ไม่ครอบคลุม	53
4 แสดงการวิเคราะห์หารากเหง้าของปัญหาของการบันทึกการให้ข้อมูล ไม่ครอบคลุม	54
5 แสดงการไหลของงานการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยก่อนผู้ป่วยก่อนผ่าตัด	56